

บทที่ 2

แนวคิดและและเหตุผล

แนวคิดและทฤษฎี

1. ความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น หลักสูตรการศึกษาที่ใช้อยู่เดิมไม่สามารถสะท้อนสภาพความเป็นจริงได้ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวหน้าทันสมัย (หลักสูตรการศึกษา พื้นฐาน พ.ศ. 2544)

การจัดการอาชีวศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้หลักสูตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2540 ในการจัดการเรียนการสอนมานานถึง 6 ปีแล้วในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการอย่างมาก หลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่จึงไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไป

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2540 เปลี่ยนเป็นหลักสูตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2546 พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพ ปฏิบัติงานได้จริง

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบเนื้อหารายวิชาในหลักสูตร ปวส. 2540 และหลักสูตรปวส. 2546

บัญชีทรัพย์สิน	บัญชีชั้นกลาง 1
ศึกษา หลักและวิธีการบัญชี การจำแนกประเภท การหามูลค่าของสินทรัพย์ที่แสดงในงบดุล เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ลูกหนี้ และตัวเงินรับ การตีราคาสินค้าคงเหลือ เงินลงทุนระยะยาว สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์สิ้นเปลือง วิธีคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์และการคิดมูลค่าเสื่อมสิ้นของสินทรัพย์สิ้นเปลือง	ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การรับรู้รายการ การวัดมูลค่า และการจำหน่ายจ่ายโอน ตามมาตรฐานบัญชีของเงินสด ลูกหนี้ ตัวเงิน หลักทรัพย์ สินค้าคงเหลือ เงินลงทุนระยะยาว ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน รวมทั้งการแสดงรายการ และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

ดังจะเห็นว่าการศึกษาวិชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ตามหลักสูตร ปวส. 2546 กำหนดให้
 ศึกษาวิธีการบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์โดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี

2. มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษาชั้นกลาง 1

มาตรฐานการบัญชี (Accounting Standard) หมายถึง แนวทางแนะนำให้นักบัญชี
 ใช้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการรวบรวม จัดบันทึก จำแนก สรุปผลและรายงานเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับ
 งบการเงิน (ภาพร เอกอรรถพร และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2538, หน้า 10)

มาตรฐานการบัญชีมีวัตถุประสงค์ให้นักบัญชีใช้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการบันทึก
 จำแนก สรุปผล และจัดทำงบการเงิน อย่างมีหลักเกณฑ์ มีมาตรฐาน วิชาการศึกษาชั้นกลาง 1
 ตามหลักสูตร ปวส. 2546 กำหนดให้ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีสินทรัพย์ตาม
 มาตรฐานการบัญชีไทย ซึ่งได้ปรับปรุง พ.ศ. 2542 ตามรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรจะมีมาตรฐาน
 การบัญชีที่เกี่ยวข้องดังนี้

แม่บทการบัญชี

- ความหมายของสินทรัพย์ (มาตรฐานการบัญชี, หน้า 33)
- การรับรู้รายการ (มาตรฐานการบัญชี, หน้า 41)
- การวัดมูลค่า (มาตรฐานการบัญชี, หน้า 43)

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญ และหนี้สูญ

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 เรื่อง สินค้าคงเหลือ

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 เรื่อง การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 40 เรื่อง การบัญชีสำหรับตราสารหนี้ และตราสารทุน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 51 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหารายวิชาตามหลักสูตร ปวส. 2540 กับ หลักสูตร ปวส. 2546 และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ในรายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1

หลักสูตร ปวส. พ.ศ. 2540		หลักสูตร ปวส. พ.ศ. 2546		ข้อแตกต่าง จากหลักสูตรเดิม
ที่	เนื้อหาวิชา	เนื้อหาวิชา	มาตรฐาน ฉบับที่	
1	- การจำแนกประเภทและ การตีราคาทรัพย์สิน	- การรับรู้รายการ การวัด มูลค่า	แบบท การบัญชี	คำนิยาม การรับรู้ใน รายการ
2.	- เงินสด - ลูกหนี้ - ตัวเงินรับ	- เงินสด - ลูกหนี้ - ตัวเงินรับ	11,34	การปรับ โครงสร้าง หนี้
3	- หลักทรัพย์ในความ ต้องการของตลาด	- หลักทรัพย์	40	การจัด ประเภท หลักทรัพย์
	- เงินลงทุนระยะยาว	- เงินลงทุนระยะยาว	40	- การด้อยค่า
4	- การตีราคาสินค้าคงเหลือ	- สินค้าคงเหลือ	31	มูลค่าสุทธิที่ จะได้รับ
5	- สินทรัพย์ถาวร - วิธีคิดค่าเสื่อมราคาของ สินทรัพย์ถาวรและมูล ค่าเสื่อมสิ้นของสินทรัพย์ สิ้นเปลือง	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - การด้อยค่าของสินทรัพย์	32 36	-การรับรู้ รายการ การด้อยค่า
6	- สินทรัพย์สิ้นเปลือง	- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	51	การด้อยค่า
7	- การหามูลค่าสินทรัพย์ที่ แสดงในงบดุล	- การเปิดเผยข้อมูลใน งบการเงิน	32, 35	

โดยหลัก ๆ หัวข้อที่ศึกษาในรายวิชาการบัญชีทรัพย์สินและ การบัญชีชั้นกลาง 1 จะคล้ายกัน แต่รายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่เปลี่ยนแปลงไปตามการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาซึ่งจะต้องปรับปรุงวิธีการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี

ข้อแตกต่างของเนื้อหาในหลักสูตร ปวส. 2540 และ ปวส. 2546 มีดังนี้

1. สินทรัพย์ที่นิยามต่างไปจากเดิม มีผลให้การรับรู้รายการต่างไป ตามแม่บทบัญชีที่นิยามไว้ ย่อหน้า 51 มาตรฐานการบัญชี หน้า 33

2. มาตรฐานฉบับใหม่ เปิดโอกาสให้นักบัญชีเลือกใช้วิธีการวัดมูลค่าที่แตกต่างกัน สำหรับสินทรัพย์แต่ละชนิด ตามความเหมาะสมของสินทรัพย์ ซึ่งวิธีวัดค่าที่หลากหลาย จึงส่งผลกระทบต่องบการเงิน

3. เงินสด นิยามต่างไป

ลูกหนี้ ควรแสดงในงบดุลด้วยมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับหรือจำนวนที่คาดว่าจะเก็บได้ การพิจารณาหนี้สงสัยจะสูญ ต่างไปจากเดิม คือ มี 2 แนวความคิดได้แก่การพิจารณาหนี้สงสัยจะสูญแต่เดิมจะพิจารณา เฉพาะลูกหนี้การค้าเท่านั้น แต่ปัจจุบันลูกหนี้ที่จะนำมาพิจารณาหนี้สงสัยจะสูญ ควรเป็นลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ๆ เพราะถ้าลูกหนี้อื่น ๆ นั้น ก็มีโอกาที่จะไม่ชำระหนี้เช่นกัน ถ้าหากลูกหนี้อื่นไม่ชำระหนี้ และไม่ลดมูลค่าลงด้วยจำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ จะทำให้ลูกหนี้แสดงในงบดุลสูงกว่ามูลค่าที่จะได้รับ และถ้าลูกหนี้เงินให้กู้ยืมระยะยาว ในกิจการที่เป็นสถาบันการเงิน ทำให้เกิดลูกหนี้ที่มีปัญหา หรือการด้อยค่าของการให้กู้ยืม หรือการด้อยค่าของลูกหนี้ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เมื่อกิจการจัดชั้นลูกหนี้ และประมาณค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญไว้แล้ว ต่อมาเมื่อมีสัญญาณบ่งชี้ว่าลูกหนี้ไม่อาจชำระหนี้ได้ จำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างหนี้ด้วย จึงใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 34 ด้วย

4. หลักทรัพย์ แตกต่างไปจากเดิมคือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน ต่างไป คือไม่ว่าจะเป็นเงินลงทุนชั่วคราว เงินลงทุนระยะยาว เงินลงทุนในความต้องการของตลาด หรือเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด ต้องจัดประเภทของหลักทรัพย์ และ ณ วันงบดุลต้องประเมินราคาหลักทรัพย์ หากมีหลักฐานบ่งชี้ว่าหลักทรัพย์เกิดการด้อยค่า ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์

5. สินค้ำคงเหลือ มีวิธีปฏิบัติต่างไปจากเดิม คือให้แสดงด้วยราคาทุนหรือตลาดที่ต่ำกว่า แต่ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 ให้ปฏิบัติตามระบบวิธีทุนเดิม คือการพิจารณาต้นทุนหรือราคาทุนของสินค้ำคงเหลือด้วยราคามูลค่าสุทธิที่จะได้รับคืน สินค้ำคงเหลือไม่ควรแสดงราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

6. สินทรัพย์ถาวร นอกจากการคิดค่าเสื่อมราคาแล้ว ที่ต่างกัน คือ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 สินทรัพย์ลดลง ราคาที่ลดลงต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย และมาตรฐานฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์

7. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 51 และ ณ วัน งบดุลว่าเกิดการด้อยค่าหรือไม่ ถ้าใช่ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 การด้อยค่าของสินทรัพย์

8. การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 การบัญชีเป็นสื่อข้อมูลทางการเงินของกิจการไปยังผู้ใช้งบการเงิน หากการสื่อสารคลาดเคลื่อนหรือผิดไปจากความหมาย จะส่งผลเสียต่อผู้ใช้งบการเงิน ข้อมูลในงบการเงินเกิดจากการจัดบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของกิจการนั้น ๆ นำมาจัดหมวดหมู่ สรุปผล และจัดทำงบการเงิน ความเชื่อถือได้ เป็นลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ที่กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชี ความเชื่อถือได้ คือปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง ผู้ใช้งบการเงินสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลทางบัญชีนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง จึงมีความจำเป็นที่ผู้สอนวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 จะต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่ออกมาใหม่